

In MPS-score verschuiving naar verbruik per product

'Nog veel tijd nodig om juiste definities te formuleren'

Wellicht gaat de norm van het milieukeurmerk MPS-ABC de komende jaren veranderen. In de boomteelt zal in plaats van het verbruik per vierkante meter gekeken gaan worden naar het verbruik per product c.q. container in relatie tot het werkelijk aantal afgeleverde bomen en heesters. Minder uitval zal in het nieuwe systeem bijdragen aan een betere score.

Auteur: Dick van Doorn

Door het rwe MPS-systeem zullen de bomen geteld moeten worden.

Boomkwekers die meedoen aan het kwaliteitssysteem MPS hoeven nu alleen hun totale verbruik en aantal vierkante meter op te geven voor hun MPS-ABC-score. De totalen zijn een optelsom van alle verbruikseenheden per soortgroep. Bij MPS is die verdeeld in vollegrond- en containerteelt. Aan de hand daarvan wordt een kwalificatie berekend met een maximum aantal punten van 100. Als ze ook nog gekwalificeerd uitgangsmateriaal hebben, kan zelfs een puntenaantal van 110 gehaald worden. Hoe hoger het aantal punten, hoe hoger de kwalificatie. De hoogste kwalificatie is MPS A. Bij de kwalificatie wordt nu al gelet op energie-, meststoffen-, water- en gewasbeschermingsmiddelenverbruik en afvalproductie. Het kwalificatie- en auditorgaan Ecas controleert eens in de drie jaar het volledige bedrijf. Daarnaast vinden ook themacontroles plaats.

Oriëntatieronde

Volgens Pieter Baeten, projectleider SVP (Systematiek Vaststellen Productie) bij MPS in Honselersdijk, is het idee van het introduceren van productie in de MPS-systematiek niet nieuw. 'Een aantal jaren geleden waren er vanuit de markt, bijvoorbeeld vanuit Engeland, al geluiden

om dit te introduceren. Er werd gesproken over de footprint van een product en het CO2- en waterverbruik bij de productie.' Rond 2005 kwam daar nog bij dat sommige telers de normering per vierkante meter ter discussie stelden. Baeten:

Een van de punten waar de boomtelers direct mee kwamen, was het punt 'kwaliteit'

'Zij zeiden: ik teel meer dan mijn buurman op minder vierkante meters. Ben ik dan niet duurzamer bezig?' Vandaar dat een deel van de achterban van de aan MPS deelnemende bedrijven zich afvroeg of er niet een normering per productie-eenheid moest komen. In de snijbloemen per kilogram product en in de potplanten- en boomteelt per product. Baeten: 'Vandaar dat wij als MPS ook een pilotgroep Potplanten en Bomen in het leven hebben geroepen. In maart van dit jaar heb ik in dat kader interviews gehouden met diverse boomtelers over de introductie van de productie in de MPS-ABC-score.' In totaal interviewde

Baeten zo'n tiental boom- en potplantenkwekers (uit Boskoop). De projectleider SVP vroeg aan de deelnemers of zij het goed vonden om naar een systeem te kijken met normen per product. 'Wij hebben ook heel concreet gevraagd wat nu al door de producenten gemeten wordt,' aldus Baeten. 'Bijvoorbeeld of ze al werken met sorteringsmachines. En bij potplanten of ze weten wat er precies opgezet wordt. Alles moet natuurlijk wel makkelijk controleerbaar zijn.'

Kwaliteit meewegen?

Een van de punten waar de boomtelers direct mee kwamen, was het punt 'kwaliteit'. Als je namelijk niet meer op basis van vierkante meters, maar per stuk gaat rekenen, wordt het wellicht voordeliger om meer bomen of heesters per vierkante meter te zetten. De kwaliteit van de bomen en heesters gaat bij een bepaalde dichtheid echter wel achteruit. 'De kwekers vroegen zich dus af of deze norm ook in de nieuwe systematiek wordt meegewogen', zegt Baeten. 'Voor ons is dat echter een moeilijk punt. Uiteindelijk gaat het erom de normering zo overzichtelijk mogelijk te houden. Alles per cultivar meten is geen optie. De consequentie zou dan zijn dat het systeem veel te complex wordt. We moeten bij de Systematiek Vaststellen Productie (SVP) normen per productie-eenheid opstellen op basis van aantallen die hanteerbaar en controleerbaar zijn.' Nu is het zo dat verschillende teelten een eigen norm hebben en dat wil MPS graag zo houden. 'In totaal zijn er zo'n tweehonderd normen in het totale MPS-systeem in alle milieucusters. Ook voor de nieuwe systematiek geldt, evenals voor de huidige, dat van alle gewassen in alle regio's 50 tot 70 procent van de deelnemende bedrijven een MPS A-registratie moet kunnen behalen', zegt Baeten. 'Dat niet iedereen de A-registratie kan behalen, is niet zo'n probleem. Het blijft een certificaat waar moeite voor gedaan moet worden om het te behalen.'

De huidige MPS-ABC-score wordt door boom- en heesterkwekers al volop gebruikt om zich te onderscheiden in de markt. Duurzaamheid is voor veel afnemers een issue. 'Als kwekers zich op dat vlak onderscheiden, levert dat commercieel voordeel op. Daarnaast willen kwekers ook benchmarken met andere bedrijven. Ze willen weten hoe ze scoren op het gebied van verbruik, maar ook op het gebied van productie. We zien dat kwekers in het buitenland MPS-ABC-overzichten intensief gebruiken voor vergelijkingen met collega's, omdat ze daar onderling relatief minder

Pieter Baeten

informatie uitwisselen dan in Nederland.' Ook in Nederland kunnen op dit moment boomkwekers de MPS-ABC-overzichten gebruiken om te zien hoe ze scoren ten opzichte van de norm binnen hun eigen milieucollier. Als het meten van verbruik in de toekomst mogelijk wordt op het niveau van productie-eenheid, levert dit extra informatie op die kan leiden tot vermindering van verbruik en/of verhoging van productie.

Soms moeilijk vergelijken

Al zou een systematiek kunnen worden ontwikkeld per product per gewasgroep, toch blijft het inderdaad lastig, zegt de projectleider SVP. Zo is het verbruik van een pure laanboomkweker heel anders dan van een intensieve containerteler. In het huidige systeem wordt genormeerd per vierkante meter, in het nieuwe systeem per stuk.

Boomkwekers die meedoen aan het kwaliteitssysteem MPS hoeven nu alleen hun totale verbruik en aantal vierkante meter op te geven

Dit betekent dat in het nieuwe systeem telers die een hoge productie hebben per vierkante meter goed scoren. Tot nog toe wordt veel productie per vierkante meter niet beloond. Baeten: 'Al houden we in het huidige systeem ook wel rekening met productiesnelheid, in het nieuwe systeem zal dit wellicht wat lastiger worden. Hoe moet je een laanboomkweker met een laanboom van dertig jaar vergelijken met een stekbewerker van deze laanbomensoort die per vierkante meter honderd potjes heeft staan? De stuksdefinitie zal dus een heel belangrijk punt worden. Een ander belangrijk punt zal de tijdseenheid worden. Een boom die drie jaar staat, krijgt een andere definitie dan een boom die in een periode van tien jaar geteeld is. Het blijft echter de vraag hoe gedetailleerd we de productienormen willen hebben en hoe we de groeisnelheid en kwaliteit in het systeem mee kunnen nemen.'

Probleem in de boom- en heesterbewerkerij is ook dat er zo veel soorten zijn, aldus Baeten. 'In totaal gaat het om zo'n vierduizend commerciële soorten. Daarbij zou je bijna naar een norm per gewas moeten gaan. Dit kan op zich ook wel, maar dan hebben we veel meer tijd nodig om een systematiek op te stellen.' Het onderscheid tussen vollegrond- en containerteelt blijft vol-

gens Baeten uiteraard ook bestaan.

Wat de nieuwe systematiek volgens de projectleider SVP wel duurzamer maakt dan het huidige MPS-ABC-systeem, is een duidelijker zicht op de uitval binnen een bedrijf. 'Nu hoeft je bij een hoge uitval niet per se veel lager te scoren. In het nieuwe systeem reken je echter met de exacte aantallen die je opzet en die je daadwerkelijk levert. Uitval zal in de nieuwe systematiek veel duidelijker tot een lagere score leiden dan nu het geval is.'

Vragen boomkwekers

De boomkwekers die Baeten interviewde, plaatsen wel kanttekeningen bij de plannen van MPS. Ze vroegen zich af of er binnen de boomkwekerij wel de noodzaak is voor CO₂- en footprint. 'Ze zien het wel als een uitdaging om het verbruik per product van hun eigen bedrijf te weten. Maar aan de andere kant moet het voor de boom- en heesterbewerkerij ook werkbaar blijven.' Een andere reden waarom veel kwekers op zich positief tegenover de plannen staan, is het feit dat steeds meer kwekers zich bezighouden met duurzaam telen. Grote supermarkten en tuincentra stellen dit steeds meer als eis bij hun aankoopcriteria.

'Voor een aantal kwekers is het zich onderscheiden van de huidige markt doorslaggevend.' De overheid loopt wat dit betreft volgens Baeten nog enigszins achter. 'Zij zijn eigenlijk alleen nog maar bezig met de uitstoot per oppervlakte-eenheid in plaats van per product. Wat hierbij wel een voordeel is, is dat de nieuwe systematiek van productie in de MPS-ABC-score zonder problemen omgerekend kan worden naar de UO-regeling.'

De huidige MPS-ABC-score wordt door boom- en heesterbewerkerij al volop gebruikt om zich te onderscheiden in de markt

Tesco

Omdat er nog een aantal haken en ogen aan de ontwikkeling van het systeem zitten, is het de vraag of er überhaupt een systeem op basis van productie ontwikkeld kan worden. Wat volgens sommige boomkwekers heel lastig is, is het feit dat bomen in de loop van de tijd soms diverse malen verpoot worden. Het bijhouden van deze administratie kan lastig zijn. Baeten: 'Wat ook

nog kan, is dat we de plannen gedeeltelijk uitrollen over een select gezelschap deelnemers die eraan mee willen doen. Stel dat de Engelse supermarktketen Tesco of een vooruitstrevend tuincentrum tegen leverende potplantenkwekers zegt: ik wil per se een footprint van dit product, dan zal er toch de optie van een productiemeting moeten komen in de MPS-ABC-score van dit leverende bedrijf.'

Of het meer tijd gaat kosten om aan de nieuwe systematiek mee te doen, is nog niet precies duidelijk. Momenteel is een gemiddelde boomkwekerij van zo'n 10 hectare met zowel vollegrond- als containerteelt gemiddeld ongeveer een half uur per vier weken kwijt aan de MPS-registratie. 'Omdat bij veel boomkwekers de aantallen al bijgehouden worden, denk ik dat het mee zal vallen', zegt Baeten.

Bij een gedeeltelijke invoering van een MPS-systeem in verband met footprint-eisen voor sommige deelnemers zal de nieuwe systematiek niet binnen het huidige MPS-ABC-systeem vallen. 'Het wordt dan een soort aanvullende dienstverlening voor een deel van onze deelnemers', zegt Baeten.

Foto's: Dick van Doorn